

(fortsettelse fra forrige side)

Enorme kostnader

En vanlig folkedans på læreplanen for den norske grunnskolen koster over 120 000 kroner å lære opp elevene i, og det bare i én klasse. Da har man ikke regnet indirekte kostnader som lærerutdanning og bruk av gymnastikksal. Er det moralsk forsvarlig å bruke så mye penger på lokale utgaver av reinlender når disse pengene i stedet kunne gått til oppdaterte historiebøker og et bedre helsevesen? Med én felles og lettlært dans kunne slike kostnader reduseres drastisk.

Med innføringen av lokale og fremmede dansetradisjoner på læreplanen har kostnadene økt veldig de siste årene. Hva kommer dette til å koste om 10–20 år når kanskje enda flere lokale og utenlandske dansetradisjoner skal inn på timeplanen?

Ensidig satsing

Sverige og Norge er blant de land som mest ensidig har satset på swing som utenlandsk dans i kroppsøvingstimene. I

dag straffer det seg. Mange ungdommer på utenlandsreise blir overrasket over at swing ikke er så selvfølgelig for alle. I andre epoker trodde man at charleston eller menuett var evige danser å møte verden med. Dette avgjøres imidlertid ikke av hva som hadde vært mest hensiktsmessig, men av tilfeldige utslag av økonomisk og politisk makt. Nye verdensdanser kan på kort tid bli f.eks. buyoo fra Japan eller løvedans fra Kina, helt avhengig av den økonomiske utviklingen.

Pjam er derimot en nøytral dans som stiller alle likt uansett kulturell bakgrunn. Pjamdansen fortrenger ikke andre danser men bidrar snarere til å bevare de ulike lokale dansetradisjonene, ettersom den ikke representerer noen spesiell gruppes kulturpolitiske interesser.

Hvor finnes den skolepolitikeren som ikke bare *prater* om kulturell internasjonalisering, men som våger å gjøre noe *praktisk* i skolen for mellom-folkelige kulturmøter gjennom en nøytral dans?

Ny kursvideo

Den store, ungarskspråklige pjamvideoen *Pjam for viderekomne* er nylig blitt lansert i Budapest. Den er på tolv timer fordelt på tre kassetter, inneholder 20 grunnbevegelser og ca. 65 000 kombinasjoner. Den som ikke kan ungarsk, men som kan pjam, vil få fullt utbytte fordi alt er illustrert med pjam-symboler. Videoen gir detaljerte instruksjoner om grunnbevegelser, men overgangstrinnene er det helt unødvendig å utbrodere, i og med at pjam er fullstendig logisk. Regi og klipp har vært ved Norbert Berczi, medlem av Pjamakademiet og tidligere dosent ved Budapest universitet.

PJAM-NYTT

Informasjonstidsskrift fra Norsk Pjam-Forbund, nr. 1/2004

Jardar Eggesbø Abrahamsen © 2004

Målgruppa for dette bladet er nordmenn som ikke har satt seg inn i den internasjonale og etnisk nøytrale dansen pjam tidligere, og som vi gjerne vil ha som medlemmer.

Pjamkurs for universitetslærere	s. 2
Presidenten støtter pjam	s. 2
Ikke mer «kunstig» enn menuett	s. 2
Pjam: en ressurs for menneskeheten	s. 3
Ny kursvideo	s. 4

«En dans som pjam vil absolutt før eller siden bli innført på alle verdens skoler, for ellers måtte vi benekte at menneskeheten er i besittelse av selv elementær intelligens.»

Aqbra Khamsun,
pjamdansens grunnlegger

Pjamkurs for universitetslærere

Ved Behesjti-universitetet, Irans nasjonaluniversitet, har presidenten i år gitt tillatelse til opprettelse av kurs i pjam, for både studenter og lærere.

Dette er den foreløpige kronen på 17 års arbeid for innføring av pjamdans på høyere skoler i Iran. I løpet av denne tiden har på nær en million mennesker tilegnet seg grunnkunnskaper i pjam, vel 10 000 har oppnådd et mellomnivå, og rundt 300 behersker dansen suverent.

Ildsjelen bak dette iherdige arbeidet har helt fra begynnelsen vært prof. M.H. Saheb-Zamani, psykolog og sosiolog, som bl.a. har vært ansatt i Verdens helseorganisasjon. Hans bøker om den internasjonale dansen pjam, blant disse en omfattende lærebok, har solgt i titusenvis av eksemplarer.

Saheb-Zamani ble spurt en gang hva det kommer av at pjam har fått så stor oppslutning i Iran. Han svarte at det er flere årsaker, som f.eks. sufismen, til at

iranere har et mer universelt syn på verden enn nabofolkene. De ønsker ikke å bli stående som sjåvinister i sitt isolerte land. Allerede i den første perioden etter islamiseringen av Iran bidro de gjennom sine lokale musikk-tradisjoner til kontakt med europeerne, særlig da i det mauriske Spania. I moderne tid har de i hundre år prøvd å tilegne seg latinamerikanske danser som tango og cha-cha-cha, men uten nevneverdig resultat.

Iranere forstår altså instinktivt at de med sine egne folkedanser er utelukket fra verdens dansearena, og prøver ivrig å lære andre danser, men gir opp. Pjam gir dem nøkkelen og befri dem fra mindreverdighetskomplekset.

Presidenten støtter pjam

Da den ungarske pjamforeningen tidligere i år feiret sitt 90-årsjubileum, fikk den en sterk sympatierklæring fra selve presidenten. Han bekjenner at han aldri har lært den internasjonale dansen, men erklærer at han er svært lei for at den har manglet i hans liv. «Pjam er en dans som trosser både kultur- og landegrenser, den evner å knytte sammen folk, menneskers skjebner og verdenssyn,» skriver han.

Ikke mer «kunstig» enn menuett

«Pjam er et kompromiss mellom verdens danser, en mellomvei. Lully gjorde det samme med menuetten for tre hundre år siden. Pjam er altså ikke bare demokratiets fellesdans, den er også en moderne menuett. Opphavet til klassisk menuett, som av enkelte forskere betraktes som like kunstig som pjams opprinnelse, hindrer den ikke i å være en av verdens største kulturdanser.»

Georges Kersaudy, fransk koreograf

Pjam: en ressurs for menneskeheten

Av Peter Söderholm, Krödslättan folkhögskola

Som danselærer var jeg svært skeptisk til pjam, da jeg for noen år siden kom i kontakt med en gruppe pjamlærere for å undervise dem om dansepedagogikk. Men jeg merket at denne såkalt «kunstige» dansen ble elegant brukt av deltakerne. Og i dag, etter å ha vært lærer på pjamlinja ved Krödslättan folkhögskola i fire år, vet jeg at pjam fungerer like bra som hvilken som helst dans.

Man svinger seg, morer seg, gjøgler og slår piruetter i pjam. Den eneste forskjellen er at man lærer seg dansen mange ganger fortere. I våre pjamtimer bruker vi pjamtrinnene fra første stund, og elevene er snart med og øver inn enkle dansesekvenser ved å «danse i kor». Etter en knapp uke koreograferer de sin første pjamdans. Den raske innlæringen virker motiverende i seg selv, og skaper entusiasme blant elevene.

Mange elever reagerer med undring eller sinne på at de ikke har fått lære pjam på skolen. En tysk gymnasiast lærte så bra pjam på mindre enn et semester at han på en utmerket måte kunne lede øvingstimene.

Når man vet at kunnskaper i pjam beviselig letter innlæringen av andre danser, er det en ufattelig sløsing med tid, penger og elevs energi å ikke innføre pjam i skolen. Utdanning av lærere skulle kunne gjennomføres på kort tid.

Pjam er fortsatt en lite brukt dans, men den er spredt så godt som over hele kloden. Den første læreboka ble utgitt i

1896 av den muslimske øre-/nese-/halslegen Aqbra Khamsun. Det finnes ikke noen annen dans som har spredt seg så fort over hele verden. Og legg merke til at dette har skjedd helt uten erobring, krig eller kolonisering.

Lett å lære

Elever fra ulike land kjenner seg igjen i forskjellige sider ved dansen: den internasjonale trinnoppbyggingen, den regelmessige rytmen, de logiske koreografiske prinsippene eller den geniale musikkskalaen. I vår tid er pjam blitt høyaktuelt, nå trenger verden en nøytral dans som stiller alle likt, og som alle kan tilegne seg.

Pjam fungerer utmerket, noe som blant annet våre kurs de siste fire årene har vist.

Pjamdansere reiser over hele verden og deltar på kongresser og ulike dansefestivaler. Da pjambevegelsen feiret sitt hundreårsjubileum i 1996, samlet det seg 6000 mennesker fra over 60 land i Bagdad – uten en eneste danseinstruktør.

fortsettelse neste side →